

YttrandeDatum
2015-09-28Dnr
KS 2015/468-106Till
Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 STOCKHOLM**Yttrande avseende Ds 2015:33**

Alvesta kommun med mångårigt och stort mottagande av nyanlända, avger yttrande över *Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända*.

Sammanfattning

Alvesta kommun menar att

- ett förslag där alla kommuner förutsätts ta ett gemensamt ansvar för nyanlända är välkommet. När alla kommuner är med kan fördelningen av mottagandet bli mer proportionerligt i förhållande till arbetsmarknad, befolkningsstorlek och tidigare mottagande. Vi emotser med stort intresse och viss otålighet den i vårbudgeten 2015 aviserade översynen för långsiktigt hållbart och flexibelt system för mottagande av asylsökande och nyanlända. Översynen ska enligt budgetpropositionen bl.a. även leda till att mottagandet motsvarar behovet. Vi ställer oss tveksamma till att bryta ut delar av mottagandet i det som för längre tid kan bli en egen lagstiftning för anläggningsboende med uppehållstillstånd och deras anhöriga. Det kan möjligen få effekter på hur många som finns kvar i Migrationsverkets boenden men det är svårt att se hur det ska få fördelningen mellan kommuner påverkas då egenbosättning förblir den stora delen av mottagandet.
- förslaget att lagstifta om delar av mottagande för nyanlända är kortsiktigt och förmodligen utan större effekt på ett mer proportionerligt mottagande. Effekterna av förslaget är osäkra om syftet är att få ett rimligare fördelat mottagande. Vi förordar ett helhetsgrepp på mottagande och etablering.
- ett löpande förfarande för anvisningar kan behövas för att uppnå önskade effekter avseende fördelningen av mottagande ur arbetsmarknadsperspektiv och inte enbart bosättningsperspektiv.
- förslaget fokuserar på *en* mindre grupp – åtminstone över överskådlig tid - i *en* del av mottagningskedjan och för denna grupp blir möjligheterna till bosättning tydliga men försörjningsperspektivet är fortsatt otydligt ur kommunal synvinkel.

- kombinationen av tvingande anvisning för mottagande kommun och valfrihet för den anvisade förstärker behovet av något slags löpande förfarande för anvisningar om en jämnare fördelning vill uppnås.
- det behövs ett klagörande av hur lång tid anvisningskommun har på sig att ta emot en anvisad.
- ett klagörande av den nyanländes ställning behövs i det fall denne tackar nej till en anvisning; vad dennes status blir, om avhysning sker från ABO och vilken kommun som i det fallet har ansvar enligt Socialtjänstlagen behövs. Kan en nyanländ tacka nej till en anvisning om denne inte själv har ett alternativt boende?
- ett klagörande och/eller bestämmande av för vilken tid anvisningskommunens ansvar enligt socialtjänstlagen – inklusive försörjning – gäller. Vad gäller om den anvisade flyttar utan arbetsmarknadsskäl inom ett par månader?
- i de pågående förhandlingarna om ett fördelningssystem för mottagning inom EU verkar den uttalade ståndpunkten vara att en inom EU anvisad person kan erhålla välfärdstjänster och social service endast i det anvisade landet - bör det svenska systemet motsvara det inom EU? Vilka tidsbegränsningar för flytt utan arbetsmarknadsskäl kommer att finnas? I EU? I Sverige?

Lagförslaget har likheter med nuvarande system för anvisning av asylsökande ensamkommande barn. Under asyltiden är den anvisade kommunen vistelsekommun. Kommunens ansvar är till största delen klarlagt under asyltiden och efter mottagande.

Målgruppen i förslaget är densamma som för etableringen men utan åldersbegränsning. Det finns fördelar med att nyanlända hanteras på likartat sätt - oavsett ålder eller var man bott under asyltiden före uppehållstillstånd erhållits. Den kritik som riktas mot den utvidgade möjligheten att anvisa ensamkommande barn – att kommunernas mottagande p.g.a. anknytning inte räknas av – bör inarbetas i ett helhetsförslag.

Lagförslaget inriktas i närtid mot personer som erhållit uppehållstillstånd men inte blivit kommunmottagna. Ett uthålligt system som syftar till ett gemensamt ansvar för mottagande bland kommuner bör inte bygga på en flaskhals – för långa väntetider i ABO – utan behöver se till hela kedjan.

5.7.1 Lagen kompletterar systemet med frivilliga överenskommelser

Otydligt med att frivilliga överenskommelser (län) ska behållas och nedan kommunal ska fastställas. I förslaget om kommunal "ska istället fastställas en fördelning på kommunnivå som inte baseras på överenskommelser." Innebörden kan förtydligas.

5.7.2 Fördelning genom länstal och kommunal

Mycket viktigt att kommunalen baseras på arbetsmarknadssituation, tidigare mottagande och eventuella anläggningsboenden i kommunen samt mottagande som andel av befolkningen för att uppnå ett faktiskt gemensamt ansvar.

Länstal och kommunal har så långt haft liten följsamhet med utfall av mottagande. Förslaget inriktas, för överskådlig tid, endast mot en mindre grupp varför mönstret kan förväntas bestå. Den stora delen egenbosatta kan inte antas bli aktuella för anvisning i någon nära framtid. Därmed fortsätter bosättningsstrycket i ABO-kommuner och i de kommuner som redan har tagit emot många som andel av befolkningen. Koncentrationen av nyanlända från samma ursprungsländer fortsätta öka vilket särskilt i mindre kommuner kan påverka etablering och integration.

Det pekas på att under året varierande läns- och kommunal skulle försvåra planeringsarbetet för kommunerna, men då anvisning är frivillig för den enskilde och den nya lagen först ska användas för ABO med UT kommer egenbosättningen att fortsätta dominera under överskådlig tid och kommuner som redan haft ett stort mottagande fortsätta vara attraktiva egenbosättningskommuner – oavsett hur stort det totala behovet av platser är. Samtidigt förutses (5.7.4) att kommunal bör kunna fördelas inom länen efter överenskommelser mellan kommuner. Att kommuner ska förhandla om mottagande mellan sig inom länet avstyrker vi från. "Bästa förutsägbarhet" för kommunerna kan inte tillgodoses genom att majoriteten av kommunmottagningar sker via egenbosättning och en mindre del genom anvisningar som den enskilde kan avböja.

5.7.5 och 5.8

Kommunerna måste få full ersättning för kostnader - omgående. Idag täcker t.ex. schablonersättning för skol- och gymnasieelever inte interkommunala taxan för skolgång. Vi menar även i detta sammanhang att schablonersättningar är att föredra framför återsökning av kostnader av effektivitets- och kostnadsskäl. Kommunersättningar bör ingå i den aviserade översynen över helheten.

Per Ribacke

Kommunstyrelsens ordförande Alvesta kommun